

੬

ਰੱਖੜੀ

0333CH07

ਕੱਲ੍ਹ ਨੂੰ ਗੋਪਾਲ ਦਾ ਮਨਪਸੰਦ ਤਿਉਹਾਰ ਹੈ।

ਗੋਪਾਲ ਅਤੇ ਧਾਰਾ ਬਹੁਤ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਿਆਰੀ ਆਤਿਆ (ਭੂਆ) ਅੱਜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਦੀ ਸਫਾਈ ਅਤੇ ਸਜਾਵਟ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਗੋਪਾਲ ਦੇ ਘਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਦੇਖੋ।

ਤੁਹਾਨੂੰ ਇੱਥੇ ਕੀ ਦਿਲਚਸਪ ਲੱਗਦਾ ਹੈ?

ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਵਸਤੂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ ਲੱਭ ਕੇ ਗਿਣਤੀ ਕਰਕੇ ਲਿਖੋ।

ਪੱਤੇ ਗਲਾਸ ਅਨਾਰ ਫੁੱਲ

ਜਸ਼ਨ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ!

ਧਾਰਾ ਦੀ ਮਾਂ ਨੇ ਤਿਉਹਾਰ ਲਈ ਕੁਝ ਸਮੱਗਰੀ ਖਰੀਦੀ ਹੈ।
ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਓ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸ ਤਿਉਹਾਰ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

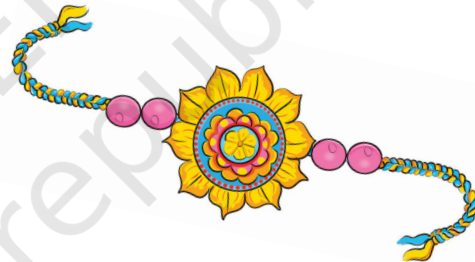
ਰੱਖੜੀ

ਆਓ ਰੱਖੜੀਆਂ ਬਣਾਈਏ

ਦੇਖੋ! ਮੇਰੇ ਅਧਿਆਪਕ
ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਰੱਖੜੀ ਬਣਾਉਣਾ
ਸਿਖਾਇਆ ਹੈ।

ਸਾਨੂੰ ੫ ਰੱਖੜੀਆਂ ਬਣਾਉਣ ਦੀ
ਲੋੜ ਹੈ।

ਹਰ ਰੱਖੜੀ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਇੱਕ ਫੁੱਲ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ,
ਥ੍ਰੈਡ ਅਤੇ ਮੋਤੀ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿੰਨੇ ਧਾਗੇ, ਫੁੱਲ ਅਤੇ ਮੋਤੀਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ?

ਹਰ ਰੱਖੜੀ ਲਈ ਇਕ ਫੁੱਲ
ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ੫ ਰੱਖੜੀਆਂ
ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਧਾਰਾ ਲੈਂਦੀ ਹੈ

$$1 + 1 + 1 + 1 + 1 = \dots\dots$$

ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ੫ ਵਾਰ ੧
ਜਾਂ $5 \times 1 = 5$

੫ ਰੱਖੜੀਆਂ ਲਈ, ਸਾਨੂੰਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਹਰ ਰੱਖੜੀ ਵਿੱਚ ੨ ਧਾਗਿਆਂ ਦੀ
ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
ਸਾਨੂੰ ੫ ਰੱਖੜੀਆਂ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਧਾਰਾ ਲੈਂਦੀ ਹੈ

$$2 + 2 + 2 + 2 + 2 = \dots\dots$$

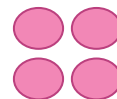
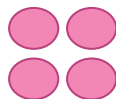
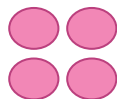
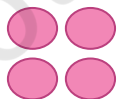
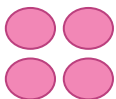
ਜਾਂ ੫ ਵਾਰ ੨

ਜਾਂ 5×2

੫ ਰੱਖੜੀਆਂ ਲਈ, ਸਾਨੂੰ ਲੋੜ ਹੈ ਧਾਗੇ।

ਹਰ ਰੱਖੜੀ ਵਿੱਚ ੪ ਮੋਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ
ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
ਸਾਨੂੰ ੫ ਰੱਖੜੀਆਂ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

$$4 + 4 + 4 + 4 + 4 = \dots\dots$$

ਜਾਂ ੫ ਵਾਰ ੪

ਜਾਂ 5×4

੫ ਲਈ ਰੱਖੜੀਆਂ, ਸਾਨੂੰ ਲੋੜ ਹੈ ਮੋਤੀਆਂ।

ਇਸ ਨੂੰ ਅਜਮਾਓ!

ਅਜਿਹੇ 10 ਰੱਖੜੀਆਂ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਸਾਨੂੰ ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਧਾਗੇ ਅਤੇ..... ਮੋਤੀਆਂ ਦੀ।

ਇੱਥੇ 30 ਫੁੱਲ, 30 ਧਾਗੇ ਅਤੇ 30 ਮੋਤੀ ਹਨ। ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਸਮੱਗਰੀ ਨਾਲ ਕਿੰਨੀਆਂ ਰੱਖੜੀਆਂ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹੋ? ਜਵਾਬ ਲੱਭਣ ਲਈ ਲੋੜ ਪੈਣ 'ਤੇ ਡਰਾਇੰਗਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ।

© NCERT
not to be republished

ਮਜ਼ੇਦਾਰ ਗਤੀਵਿਧੀ

ਤੁਹਾਡੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਰੱਖੜੀ ਨੂੰ ਰੰਗੀਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੋ। ਇਸ ਨੂੰ ਕਲਾਸ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਓ।

ਜਗਨਨਾਥ ਮਿਠਾਈ ਦੀ ਦੁਕਾਨ

ਬੱਪਾ, ਸਾਡਾ ਆਤੀਆ ਲੱਡੂ ਪਸੰਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਆਓ ਕੁਝ ਖਰੀਦੀਏ।

੧, ੨, ੩, ੪,...
ਓਹ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਰਦੇ ਉਲਝਣ ਵਿੱਚ ਪੈ ਗਈ ਹਾਂ!

ਯਕੀਨਨ!

ਉਡੀਕ ਕਰੋ ਧਾਰਾ!
ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਡੱਬੇ ਵਿੱਚ ਟਿਕਾਉਣ ਦਿਓ।

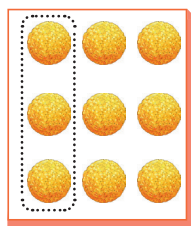
ਅਸੀਂ ਇਸ ਡੱਬੇ ਵਿੱਚ ਲੱਡੂਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਿਵੇਂ ਕਰਾਂਗੇ?

$$੩ + ੩ + ੩ = \dots\dots$$

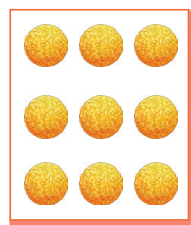
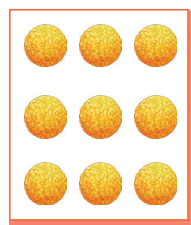
ਜਾਂ, ਤਿੰਨ ਗੁਣਾ ਤਿੰਨ ੯ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ

$$ਜਾਂ, ੩ \times ੩ = \dots\dots$$

ਇੱਥੇ ਇਸ ਡੱਬੇ ਵਿੱਚ ਲੱਡੂ ਹਨ।

ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਮੈਨੂੰ ੨ ਡੱਬੇ ਲੱਡੂਆਂ ਦੇ ਦਿਓ।

$$੯ + ੯ = ੧੮$$

ਦੋ ਗੁਣਾ ਨੌਂ ੧੮ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

$$੨ \times ੯ = ੧੮$$

ਇੱਥੇ ੧੮ ਲੱਡੂ ਹਨ।

$$੩ + ੩ + ੩ + ੩ + ੩ + ੩ + ੩ = \dots\dots\dots$$

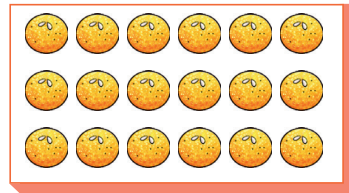
ਜਾਂ, ੬ ਗੁਣਾ ੩ ੧੮ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ।

$$ਜਾਂ, ੬ \times ੩ = ੧੮$$

ਇੱਥੇ ੧੮ ਲੱਡੂ ਹਨ।

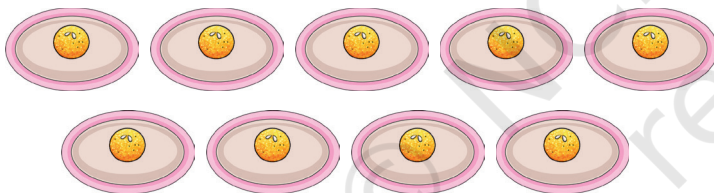
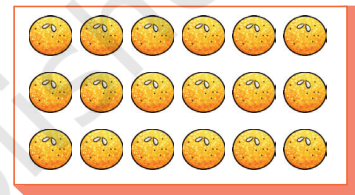
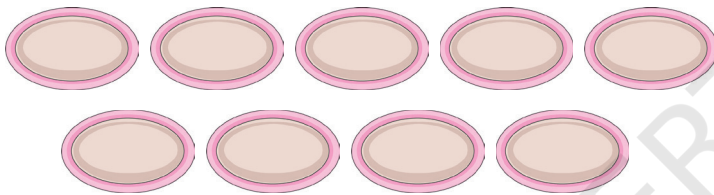

ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਆਤਿਆ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਆਏ, ਅਸੀਂ ਘਰ ਵਿਚ ੯ ਮੈਂਬਰ ਹੋਵਾਂਗੇ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ੧੮ ਲੱਡੂ ਸਾਰਿਆਂ ਲਈ ਬਰਾਬਰ ਵੰਡਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਨੂੰ ਕਿੰਨੇ ਮਿਲਣਗੇ?

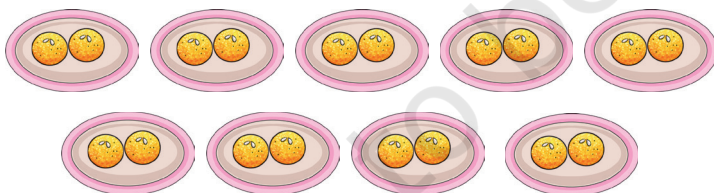
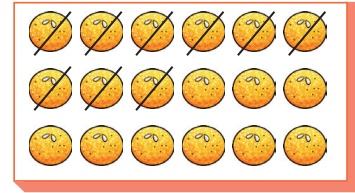
ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ?

ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਧਾਰਾ ਹੋਣ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰੋ। ਆਪਣੇ ਨੌਂ ਦੇਸਤਾਂ ਵਿੱਚ ੧੮ ਲੱਡੂ ਬਰਾਬਰ ਵੰਡੋ। ਆਉ ਦੇਖੀਏ ਕਿ ਧਾਰਾ ਨੇ ਇਹ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤਾ ਹੈ।

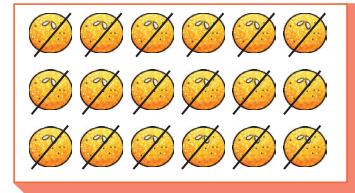
ਬਾਕੀ
ਚੀਜ਼ਾਂ:

.....

ਬਾਕੀ
ਚੀਜ਼ਾਂ:

.....

ਜਦੋਂ ੧੮ ਲੱਡੂ ਨੌਂ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰ ਵੰਡੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਨੂੰ ਲੱਡੂ ਮਿਲਣਗੇ।

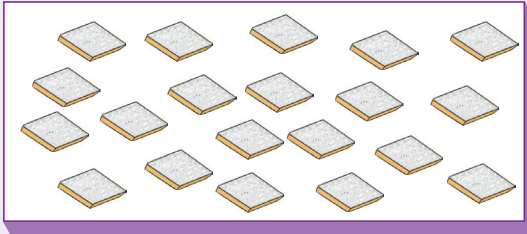
੧੮ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ੯ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰ ਵੰਡਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ੨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਜਾਂ, $18 \div 9 = 2$ ਲੱਡੂ।

ਇਸ ਨੂੰ ਅਜਮਾਓ!

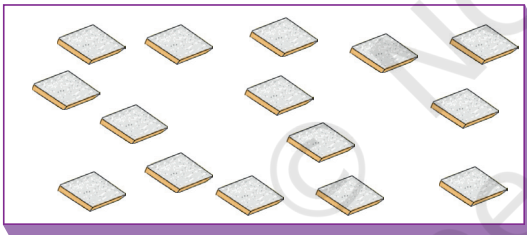
ਅੰਕੜਿਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਦੇਖੋ। ਕਾਜੂ ਕਤਲੀ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਓ।

ਕਾਜੂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਰੋ ਅਤੇ ਲਿਖੋ।
ਕਾਜੂ ਕਤਲੀ ਕੁੱਲ ਗਿਣਤੀ =

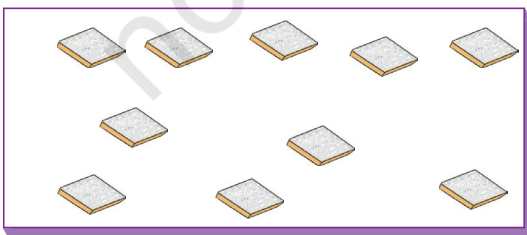
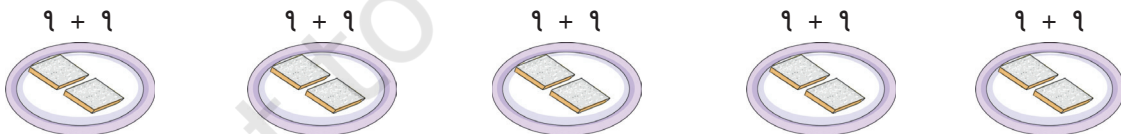
ਸਾਰੀ ਕਾਜੂ ਕਤਲੀ ਨੂੰ 4 ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਬਰਾਬਰ ਵੰਡੋ। ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਜੂ ਕਤਲੀ ਪਲੇਟਾਂ 'ਤੇ ਡਰਾਈੰਗ ਬਣਾ ਕੇ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਹਰੇਕ ਨੂੰ ਕਿੰਨੇ ਮਿਲਣਗੇ?

ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਧਾਰਾ ਦੇ ਕੰਮ ਨਾਲ ਕਰੋ।

ਬਾਕੀ ਚੀਜ਼ਾਂ:

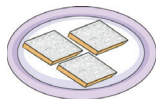
	2	0
-		4

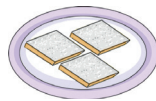
ਬਾਕੀ ਚੀਜ਼ਾਂ:

	2	0
-		4
	1	4
-		4
	1	0

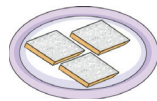
$$1 + 1 + 1$$

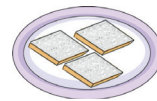
$$1 + 1 + 1$$

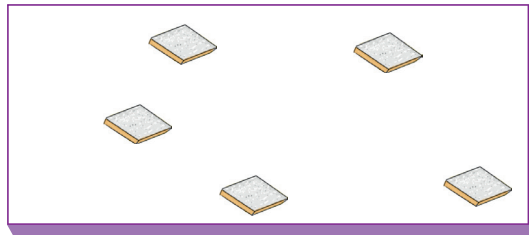
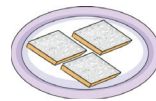
$$1 + 1 + 1$$

$$1 + 1 + 1$$

$$1 + 1 + 1$$

$$\begin{array}{r} 20 \\ - 4 \\ \hline \end{array}$$

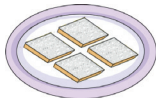
$$\begin{array}{r} 16 \\ - 4 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 12 \\ - 4 \\ \hline \end{array}$$

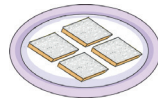
$$\begin{array}{r} 8 \\ - 4 \\ \hline \end{array}$$

ਬਾਕੀ ਚੀਜ਼ਾਂ:

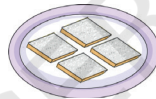
$$1 + 1 + 1 + 1$$

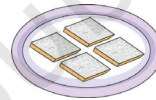
$$1 + 1 + 1 + 1$$

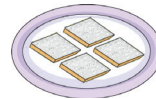
$$1 + 1 + 1 + 1$$

$$1 + 1 + 1 + 1$$

$$1 + 1 + 1 + 1$$

$$\begin{array}{r} 20 \\ - 4 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 16 \\ - 4 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 12 \\ - 4 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 8 \\ - 4 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 0 \end{array}$$

ਬਾਕੀ ਚੀਜ਼ਾਂ:

20 ਨੂੰ 4 ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰ ਵੰਡਣ ਤੇ ਹਰੇਕ ਨੂੰ 4 ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

$$20 \div 4 = 5$$

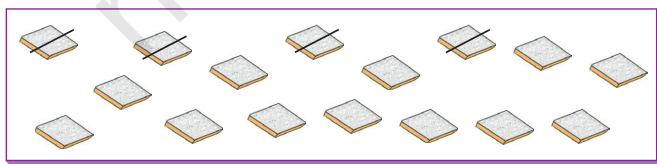
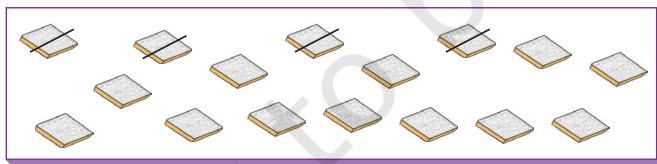
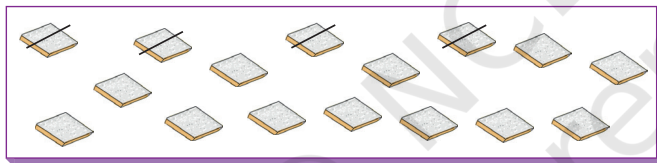
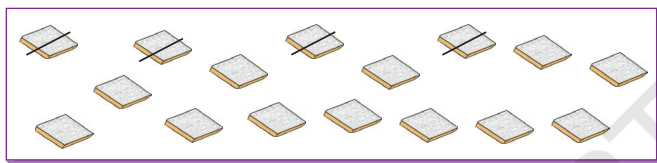
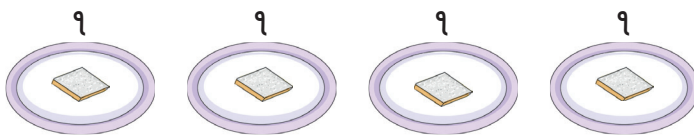
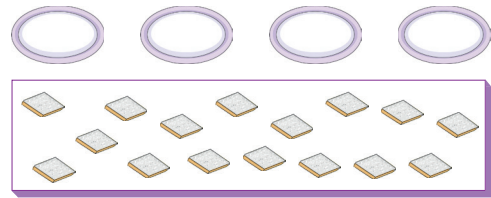

ਆਓ ਅਸੀਂ ਕਰੀਏ

੧. ਸਾਰੀ ਕਾਜੂ ਕਤਲੀ ਨੂੰ ੪ ਵਿਚ ਬਰਾਬਰ ਵੰਡੋ? ਹਰੇਕ ਨੂੰ ਕਿੰਨੀ ਕਾਜੂ ਕਤਲੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।

ਆਓ ਅਸੀਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਤਸਵੀਰ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕਰੀਏ। ਕਾਜੂ ਕਤਲੀ ਨੂੰ ਟਰੇਅ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢੋ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਪਲੇਟਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਹੋ।

ਪਹਿਲਾ ਕਦਮ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

1	੬
-	੪

ਬਾਕੀ ਚੀਜ਼ਾਂ:

1	੨
-	

ਬਾਕੀ ਚੀਜ਼ਾਂ:

	੮
-	

ਬਾਕੀ ਚੀਜ਼ਾਂ:

	੪
-	

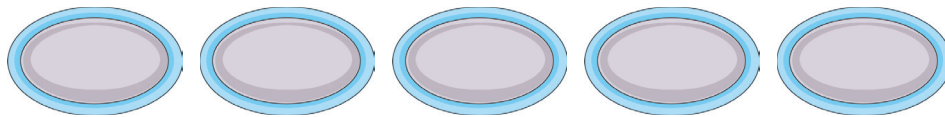
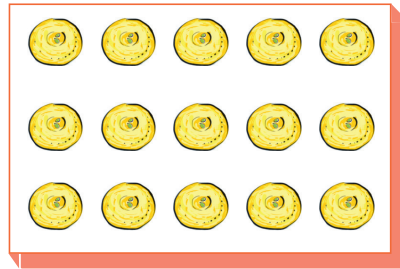
ਬਾਕੀ ਚੀਜ਼ਾਂ:

ਸਭ ਨੂੰਟਿੱਕੀਆਂ ਕਾਜੂ ਕਤਲੀ ਮਿਲੇਗੀ।

$$੧੬ \div ੪ = \dots\dots\dots$$

2. 14 ਪੇੜਿਆਂ ਨੂੰ 4 ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਪਲੇਟਾਂ ਵਿਚ ਦੁਆਰਾ ਬਰਾਬਰ ਵੰਡੋ। ਹਰੇਕ ਨੂੰ ਕਿੰਨੇ ਪੇੜੇ ਮਿਲਣਗੇ?

ਕੁੱਲ ਪੇੜੇ:

$$\begin{array}{r} 14 \\ - 4 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 4 \\ - 4 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 4 \\ - 4 \\ \hline \end{array}$$

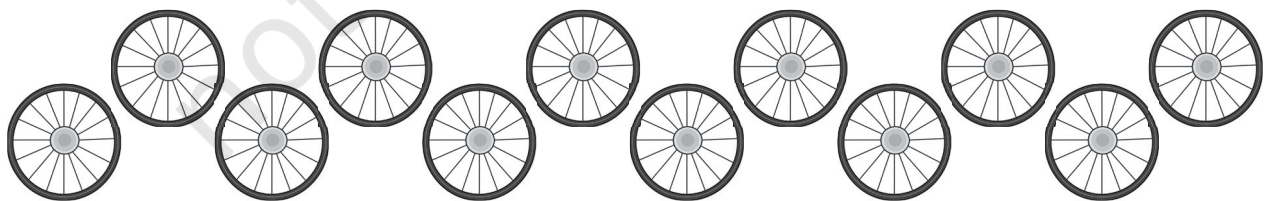
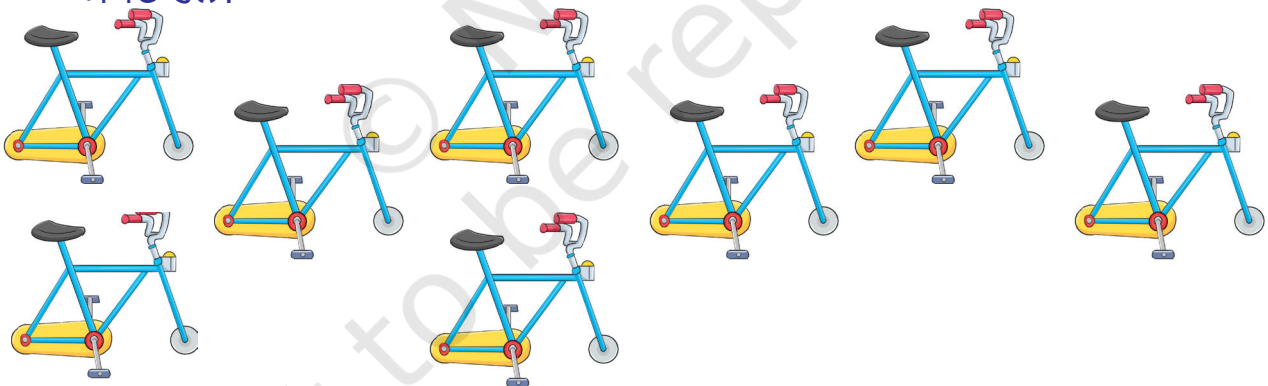
14 ਨੂੰ 4 ਵਿਚ ਬਰਾਬਰ ਵੰਡਣ ਤੇ ਹਰੇਕ ਨੂੰ।

$$14 \div 4 = \dots\dots\dots$$

ਆਓ ਸੋਚੀਏ

1. ਹਰੇਕ ਸਾਈਕਲ ਲਈ 2 ਪਹੀਏ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। 12 ਪਹੀਆਂ ਨਾਲ ਕਿੰਨੇ ਸਾਈਕਲ ਬਣਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ?

12 ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ 2 ਨਾਲ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ

$$12 \div 2 = \dots\dots\dots$$

2. ਤਸਵੀਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਦੇਖੋ। ਜਲੇਬੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਰੋ।

ਇੱਥੇ ਜਲੇਬੀਆਂ ਹਨ।

ਤੁਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਿਵੇਂ ਗਿਣਿਆ? ਆਪਣੇ ਦੋਸਤਾਂ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਕਰੋ।

ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਗਿਣਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਚਾਰ-ਚਾਰ ਜਲੇਬੀਆਂ ਦੇ ਛੇ ਸਮੂਹ ਹਨ।

ਜਾਂ, $4 + 4 + 4 + 4 + 4 + 4 = \dots\dots$

ਜਾਂ $\dots\dots \times 4 = \dots\dots$ ਜਲੇਬੀਆਂ।

ਬੱਪਾ, ਅਸੀਂ 24 ਜਲੇਬੀਆਂ
ਖਰੀਦੀਆਂ।

ਘਰ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ੯ ਮੈਂਬਰ ਹਾਂ।
ਕੀ ਅਸੀਂ ਹਰੇਕ 4 ਜਲੇਬੀਆਂ ਖਾ
ਸਕਦੇ ਹਾਂ?

ਕੀ ਧਾਰਾ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਹਰ ਕਿਸੇ ਲਈ ਚਾਰ-ਚਾਰ ਜਲੇਬੀਆਂ ਹਨ? ਕਲਾਸ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਸਾਂਝੇ ਕਰੋ।

ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਕਿੰਨੀਆਂ ਜਲੇਬੀਆਂ ਖਰੀਦਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਹਰੇਕ ਨੂੰ ਚਾਰ ਮਿਲ ਸਕਣ?

ਬਾਗ ਵਿੱਚ ਬੂਟੇ

ਧਾਰਾ ਅਤੇ ਗੋਪਾਲ ਘਰ ਜਾਂਦੇ ਸਮੇਂ ਇੱਕ ਫੁੱਲਾਂ ਦਾ ਬਿਸਤਰਾ ਵੇਖਦੇ ਹਨ।

ਧਾਰਾ: ਪੈਦਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਹੈ

$$੬ + ੬ + ੬ + ੬ + ੬ + ੬ + ੬ + ੬ = \dots$$

$$੮ ਵਾਰ ੬ =$$

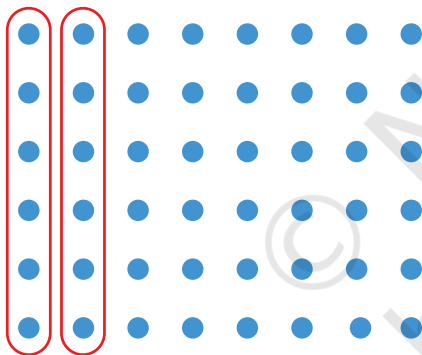
$$= ੮ \times ੬ =$$

ਗੋਪਾਲ: ਨਹੀਂ, ਇਹ $੮ + ੮ + ੮ + ੮ + ੮ + ੮$ ਹੈ

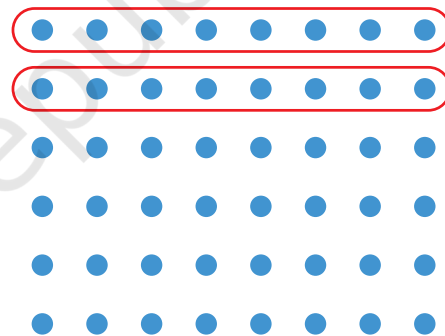
$$= ੬ \times ੮$$

ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੀ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੌਣ ਸਹੀ ਹੈ?

ਸਮੂਹਾਂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰੀਕੇ।

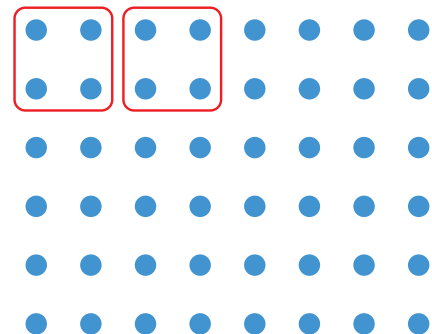
ਧਾਰਾ
 ੮×੬

ਧਾਰਾ
 ੬×੮

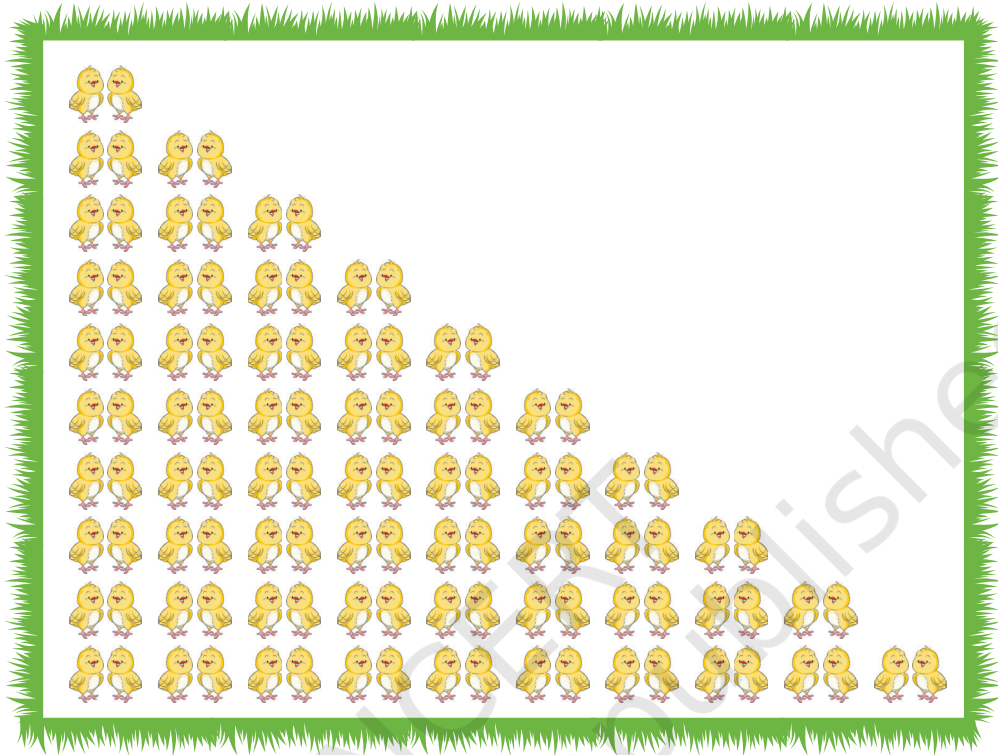
ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਬਰਾਬਰ ਸਮੂਹਾਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਗੁਣਾ ਕਰਕੇ ਲਿਖ ਸਕਦੇ ਹੋ?

ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਕਾਰ ਦੇ ਹੋਰ ਬਰਾਬਰ ਸਮੂਹ ਲੱਭ ਸਕਦੇ ਹੋ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਾਹੋ ਅਤੇ ਗੁਣਾ ਕਰਕੇ ਲਿਖੋ।

ਕਿਸੇ ਫਾਰਮ ਦਾ ਦੌਰਾ

ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਬੱਚੇ ਆਪਣੇ ਅੱਪਾ ਅਤੇ ਚਚੇਰੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਖੇਤ ਵਿੱਚ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਉੱਥੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਮੁਰਗੀਆਂ ਦੇਖਦੇ ਹਨ। ਆਓ ਅਸੀਂ ਖੇਤ ਵਿੱਚ ਮੁਰਗੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਰੀਏ!

1 ਵਾਰ 2	2 ਹੈ	ਜਾਂ 1×2	= 2
2 ਵਾਰ 2	4 ਹੈ	ਜਾਂ 2×2	= 4
3 ਵਾਰ 2	6 ਹੈ	ਜਾਂ 3×2	= 6
4 ਵਾਰ 2	 ਹੈ	ਜਾਂ 4×2	=
5 ਵਾਰ 2	 ਹੈ	ਜਾਂ 5×2	=
6 ਵਾਰ 2	 ਹੈ	ਜਾਂ 6×2	=
..... ਵਾਰ 2	 ਹੈ	ਜਾਂ $\times 2$	=
..... ਵਾਰ	 ਹੈ	ਜਾਂ ੮ $\times 2$	=
..... ਵਾਰ	 ਹੈ	ਜਾਂ ੯ $\times 2$	=
..... ਵਾਰ	 ਹੈ	ਜਾਂ 10 $\times 2$	=

ਜੰਪਿੰਗ ਗੇਮ ਛੱਡੋ

ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ, ਪਰਿਵਾਰ ਖੇਡ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਅਤਿਆ ਇੱਕ ਡੰਡੇ ਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਇੱਕ ਕਰਵੀ ਨੰਬਰ ਟਰੈਕ ਖਿੱਚਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਧਾਰਾ ਨੂੰ
੦ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨੰਬਰ ਲਿਖਣ ਲਈ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ।

ਆਓ ਇੱਕ ਖੇਡ
ਖੇਡੀਏ।

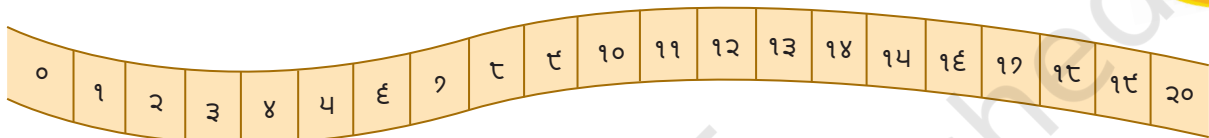

ਹੁਣ, ਮੈਨੂੰ ਇੱਕ ਜੰਪਰ
ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਕੋਣ ਛਾਲ
ਮਾਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ?

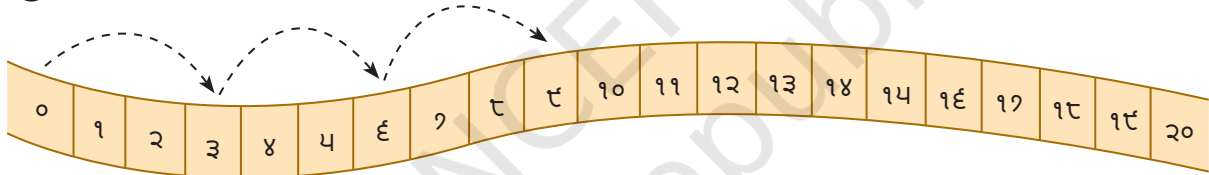

ਮੈਂ ਛਾਲ
ਮਾਰਾਂਗੀ

ਨੰਬਰ ੩

੦ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਕੇ, ਧਾਰਾ ੩ ਤੱਕ ਛਾਲ ਮਾਰਦੀ ਹੈ। ੩ ਤੋਂ ਉਹ ੬ ਤੱਕ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ੬ ਤੋਂ ਉਹ ੯ ਤੱਕ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਵੇਖਣਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖੋ ਕਿ ਧਾਰਾ ੯ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਵੇਂ ਛਾਲ ਮਾਰਦੀ ਹੈ।

ਧਾਰਾ ੩ ਦੀ ਛਾਲ ਮਾਰ ਰਹੀ ਹੈ।

ਛਾਲਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ

ਨੰਬਰ ਪਹੁੰਚਿਆ

ਪਹਿਲੀ ਛਾਲ

→ ੩

ਦੂਜੀ ਛਾਲ

→ $3 + 3 = 6 = 2 \times 3$

ਤੀਜੀ ਛਾਲ

→ $3 + 3 + 3 = 9 = 3 \times 3$

ਚੌਥੀ ਛਾਲ

→

ਪੰਜਵੀਂ ਛਾਲ

→

ਛੇਵੀਂ ਛਾਲ

→

ਸੱਤਵੀਂ ਛਾਲ

→

ਅੱਠਵੀਂ ਛਾਲ

→

ਨੌਵੀਂ ਛਾਲ

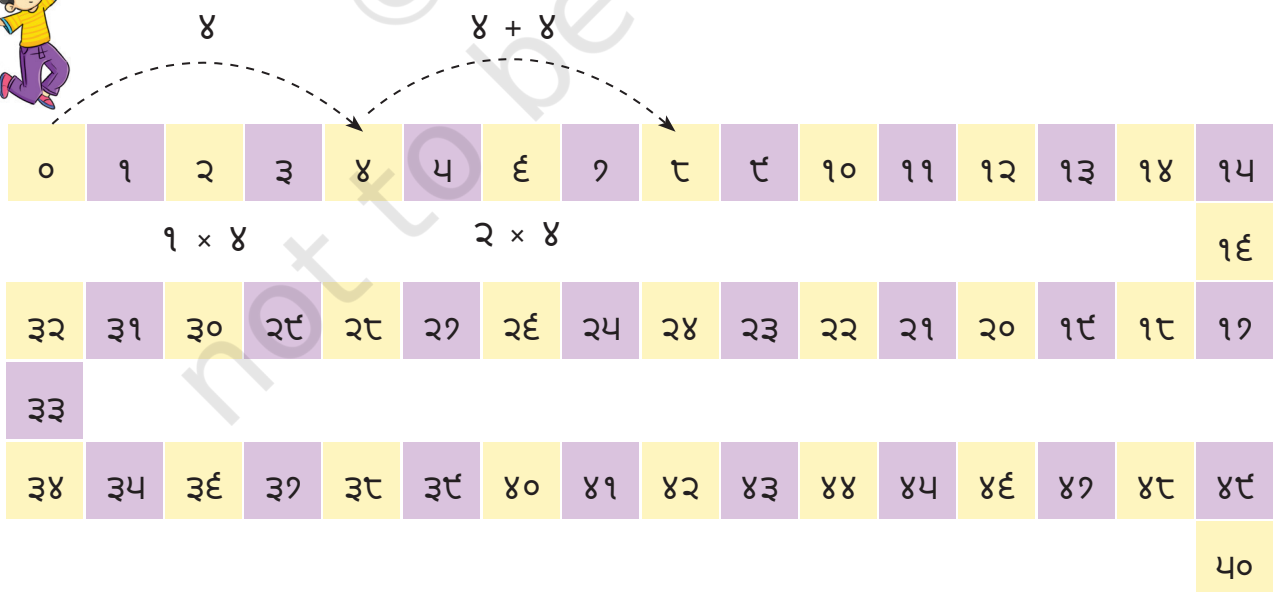
→

ਸ ਛਾਲ

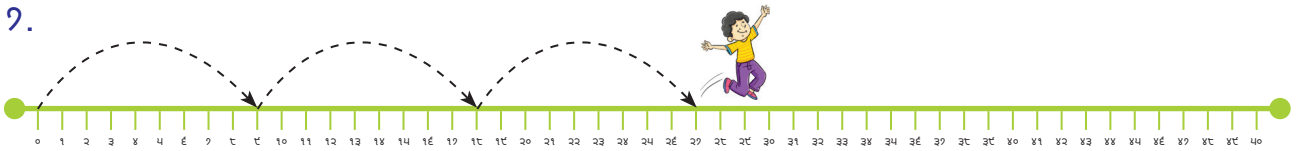
→

- 29 22 23 28 24

2.

ਗੋਪਾਲ ਕਿੰਨੇ ਕਦਮ ਛੱਡ ਕੇ ਛਾਲ ਮਾਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਦਮ।

੨੭ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਕਿੱਥੇ ਛਾਲ ਮਾਰੇਗਾ,

੮. ਗੋਪਾਲ ਦੀਆਂ ਛਾਲਾਂ ਤੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕਿਹੜਾ ਟਾਈਮ ਟੇਬਲ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹੋ? ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਨੋਟਬੁੱਕ ਵਿੱਚ ਬਣਾਓ।

੯. ਧਾਰਾ ਵੀ ਸਕਿੱਪ ਜੰਪਿੰਗ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਗੋਪਾਲ ਆਪਣੀਆਂ ਛਾਲਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਪਹਿਲੇ ਕੁਝ ਨੰਬਰਾਂ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

੩੨, ੪੦, ੪੮, ੫੬

ਧਾਰਾ ਨੇ ਕਿਹੜੇ ਨੰਬਰਾਂ ਨਾਲ ਛਾਲ ਮਾਰਨਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਸੀ? ਆਪਣੀ ਨੋਟਬੁੱਕ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੰਬਰ ਦਾ ਟਾਈਮ ਟੇਬਲ ਬਣਾਓ।

ਆਓ ਅਸੀਂ ਖੇਡੀਏ

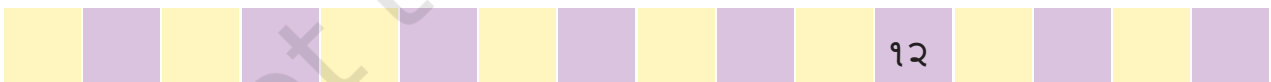
ਅਤਿਆ ੧੨ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਫੁੱਲ ਰੱਖਿਆ ਹੈ।

ਫੁੱਲ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਸਮਾਨ ਨੰਬਰ ਛੱਡ ਕੇ ਛਾਲ ਮਾਰੋ।

ਫੁੱਲ 'ਤੇ ਸਿੱਧੀ ਛਾਲ ਮਾਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਜਿਹੜਾ ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟੀਆਂ ਛਾਲਾਂ ਮਾਰ ਕੇ ਫੁੱਲ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ ਉਹ ਜਿੱਤਦਾ ਹੈ।

ਤੁਸੀਂ ਕਿਹੜਾ ਸਕਿੱਪ ਜੰਪਿੰਗ ਨੰਬਰ ਚੁਣੋਗੇ?

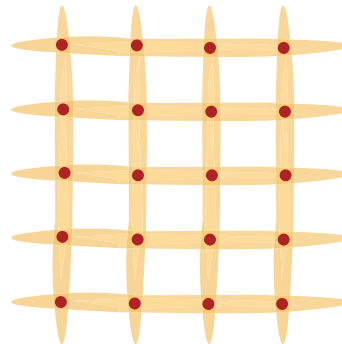
ਟਰੈਕ 'ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨੰਬਰਾਂ 'ਤੇ ਫੁੱਲ ਲਗਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤਾਂ ਨਾਲ ਇਸ ਗੇਮ ਨੂੰ ਖੇਡੋ। ਦੇਖੋ ਕਿ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਛਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕੌਣ ਪਹੁੰਚਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ।

ਕੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਹਨ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਤੱਕ ਸਿਰਫ ੧ ਦੁਆਰਾ ਛਾਲ ਮਾਰਨ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਪਹੁੰਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਅਜਿਹੇ ੩ ਨੰਬਰ ਲੱਭੋ।

ਟੇਬਲ ਲਿਖਣ ਦਾ ਮਜ਼ੇਦਾਰ ਤਰੀਕਾ

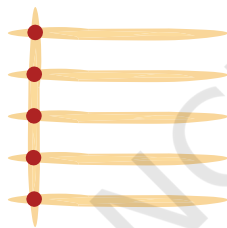
ਮਿੱਠੂ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾ ਕੇ ਗੁਣਾ ਟੇਬਲ ਲਿਖਣ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਤਰੀਕਾ ਲੱਭਦਾ ਹੈ! ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਵਾਧਾ ਵੇਖਦੇ ਹੋ?

- ਮਿੱਠੂ ਕੋਲ ਕੁਝ ਡੰਡੇ ਸਨ।
ਉਸਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਗਠਿਤ ਕੀਤਾ:
- ਉਸਨੇ ਲਾਲ ਬਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕੀਤੀ ਜੋ ਡੰਡਿਆਂ ਵਿਚਲੇ ਅੰਤਰਾਲ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਸਨ।

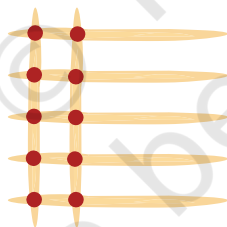

ਆਉ ਡੰਡਿਆਂ ਨਾਲ 4 ਦੀ ਟੇਬਲ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੀਏ।

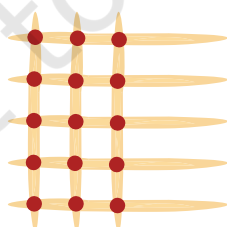
1 ਗੁਣਾ 4 = 4

2 ਗੁਣਾ 4 = 10

3 ਗੁਣਾ 4 = 14

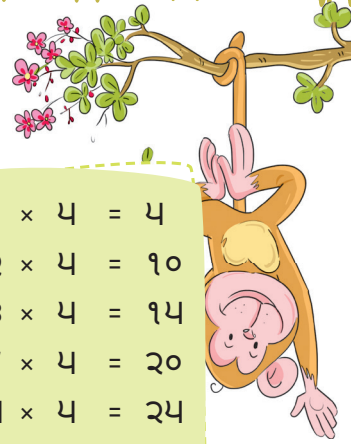

1	x	4	=	4
2	x	4	=	10
3	x	4	=	14
4	x	4	=	
5	x	4	=	
6	x	4	=	
7	x	4	=	
8	x	4	=	
9	x	4	=	
10	x	4	=	

ਡੰਡਿਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਟਾਈਮਜ਼-4 ਟੇਬਲ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰੋ

ਡੰਡੇ ਵਿਧੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਟਾਈਮਜ਼-4 ਤੋਂ ਟਾਈਮਜ਼-10 ਟੇਬਲ ਬਣਾਓ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਗੁਣਾ ਸਾਰਣੀ

$1 \times 1 = 1$
$2 \times 1 = 2$
$3 \times 1 = 3$
$4 \times 1 = 4$
$5 \times 1 = 5$
$6 \times 1 = 6$
$7 \times 1 = 7$
$8 \times 1 = 8$
$9 \times 1 = 9$
$10 \times 1 = 10$

$1 \times 2 = 2$
$2 \times 2 = 4$
$3 \times 2 = 6$
$4 \times 2 = 8$
$5 \times 2 = 10$
$6 \times 2 = 12$
$7 \times 2 = 14$
$8 \times 2 = 16$
$9 \times 2 = 18$
$10 \times 2 = 20$

$1 \times 3 = 3$
$2 \times 3 = 6$
$3 \times 3 = 9$
$4 \times 3 = 12$
$5 \times 3 = 15$
$6 \times 3 = 18$
$7 \times 3 = 21$
$8 \times 3 = 24$
$9 \times 3 = 27$
$10 \times 3 = 30$

$1 \times 4 = 4$
$2 \times 4 = 8$
$3 \times 4 = 12$
$4 \times 4 = 16$
$5 \times 4 = 20$
$6 \times 4 = 24$
$7 \times 4 = 28$
$8 \times 4 = 32$
$9 \times 4 = 36$
$10 \times 4 = 40$

$1 \times 5 = 5$
$2 \times 5 = 10$
$3 \times 5 = 15$
$4 \times 5 = 20$
$5 \times 5 = 25$
$6 \times 5 = 30$
$7 \times 5 = 35$
$8 \times 5 = 40$
$9 \times 5 = 45$
$10 \times 5 = 50$

$1 \times 6 = 6$
$2 \times 6 = 12$
$3 \times 6 = 18$
$4 \times 6 = 24$
$5 \times 6 = 30$
$6 \times 6 = 36$
$7 \times 6 = 42$
$8 \times 6 = 48$
$9 \times 6 = 54$
$10 \times 6 = 60$

$1 \times 7 = 7$
$2 \times 7 = 14$
$3 \times 7 = 21$
$4 \times 7 = 28$
$5 \times 7 = 35$
$6 \times 7 = 42$
$7 \times 7 = 49$
$8 \times 7 = 56$
$9 \times 7 = 63$
$10 \times 7 = 70$

$1 \times 8 = 8$
$2 \times 8 = 16$
$3 \times 8 = 24$
$4 \times 8 = 32$
$5 \times 8 = 40$
$6 \times 8 = 48$
$7 \times 8 = 56$
$8 \times 8 = 64$
$9 \times 8 = 72$
$10 \times 8 = 80$

$1 \times 9 = 9$
$2 \times 9 = 18$
$3 \times 9 = 27$
$4 \times 9 = 36$
$5 \times 9 = 45$
$6 \times 9 = 54$
$7 \times 9 = 63$
$8 \times 9 = 72$
$9 \times 9 = 81$
$10 \times 9 = 90$

$1 \times 10 = 10$
$2 \times 10 = 20$
$3 \times 10 = 30$
$4 \times 10 = 40$
$5 \times 10 = 50$
$6 \times 10 = 60$
$7 \times 10 = 70$
$8 \times 10 = 80$
$9 \times 10 = 90$
$10 \times 10 = 100$

ਗੁਣਾ ਸਾਰਣੀਆਂ ਵਿਚਲੇ ਨਮੂਨਿਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖਣਾ

ਟਾਈਮਜ਼-4 ਟੇਬਲ ਨੂੰ ਦੇਖੋ। ਤੁਸੀਂ ਕਿਹੜੇ ਨਮੂਨੇ ਦੇਖਦੇ ਹੋ?

ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਓ ਕਿ 11×4 ਅਤੇ 12×4 ਦੇ ਆਖਰੀ ਅੰਕ ਕੀ ਹੋਣਗੇ।

ਉਹਨਾਂ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਦੀਆਂ 3 ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦਿਓ ਜੋ ਜਦੋਂ 4 ਵਾਰ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ।

(i) 0

(ii) 4

ਜਵਾਬ ਲੱਭੋ ਬਿਨਾਂ, ਕੀ ਤੁਸੀਂ 11×4 , 22×4 , 33×4 , 44×4 ਦੇ ਆਖਰੀ ਅੰਕ ਦੱਸ ਸਕਦੇ ਹੋ।

2, 3, 4 ਦੇ ਟਾਈਮ ਟੇਬਲ ਨੂੰ ਦੇਖੋ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਸੰਬੰਧ ਹੈ। ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹੋ?

$$\begin{aligned} 1 \times 2 &= 2 \\ 2 \times 2 &= 4 \\ 3 \times 2 &= 6 \\ 4 \times 2 &= 8 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} 1 \times 3 &= 3 \\ 2 \times 3 &= 6 \\ 3 \times 3 &= 9 \\ 4 \times 3 &= 12 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} 1 \times 4 &= 4 \\ 2 \times 4 &= 8 \\ 3 \times 4 &= 12 \\ 4 \times 4 &= 16 \end{aligned}$$

ਕੀ ਦੇ ਚੱਕਰ ਵਿਚਲੀਆਂ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਡੱਬੇ ਵਿਚਲੇ ਨੰਬਰ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਸੰਬੰਧ ਹੈ? ਕੀ ਇਹ ਅਗਲੀਆਂ ਕਤਾਰਾਂ ਲਈ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?

ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਤੀਜੇ ਟੇਬਲ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਵਾਲੇ ਦੇ ਟੇਬਲਾਂ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਲੱਭ ਸਕਦੇ ਹੋ?

ਆਓ ਅਸੀਂ ਕਰੀਏ

- ਆਪਣੀ ਨੋਟਬੁੱਕ ਵਿੱਚ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਸਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਲਈ ਤਸਵੀਰਾਂ ਬਣਾਓ। ਗਿਣਤੀ, ਨੰਬਰ ਲਾਈਨ ਛਾਲਾਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਧੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰੋ।
 - ਹਰੇਕ ਜਾਰ ਵਿੱਚ 8 ਕੁਕੀਜ਼ ਦੇ ਨਾਲ 4 ਜਾਰ ਹਨ। ਇੱਥੇ ਕਿੰਨੀਆਂ ਕੁਕੀਜ਼ ਹਨ?
 - ਇੱਕ ਇਡਲੀ ਭਾਂਡੇ ਵਿੱਚ 6 ਇਡਲੀ ਪਲੇਟਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਹਰ ਪਲੇਟ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ 8 ਇਡਲੀਆਂ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੀਆਂ ਇਡਲੀਆਂ ਪਕਾਈਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ?
 - 30 ਕੁਕੀਜ਼ ਨੂੰ 4 ਬੱਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰ ਵੰਡਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਕਿੰਨੀਆਂ ਕੁਕੀਜ਼ ਮਿਲਣਗੀਆਂ?
 - ਰੇਰੇ 0 ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ 15 ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ 6 ਛਾਲਾਂ ਮਾਰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਛਾਲਾਂ ਇੱਕੋ ਆਕਾਰ ਦੀਆਂ ਹਨ। ਰੇਰੇ ਦੀ ਛਾਲ ਦਾ ਆਕਾਰ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ?
 - ਟੇਟੇ ਉਸੇ ਆਕਾਰ ਦੀਆਂ ਛਾਲਾਂ ਨਹੀਂ ਮਾਰਦਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਵੀ 6 ਛਾਲਾਂ ਵਿੱਚ 15 ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਟੇਟੇ ਨੇ ਕਿਵੇਂ ਦੀਆਂ ਛਾਲਾਂ ਮਾਰੀਆਂ?
 - ਸੁਮਾ ਹਰ ਰੋਜ਼ 5 ਰੁਪਏ ਬਚਾਉਂਦੀ ਹੈ। 45 ਰੁਪਏ ਉਹ ਕਿੰਨੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਬਚਾਵੇਗੀ?
 - ਮੈਰੀ ਕੋਲ 43 ਸਮੁੰਦਰੀ ਗੋਲੇ ਹਨ। ਉਹ ਆਪਣੇ 4 ਦੋਸਤਾਂ ਨੂੰ 7-7 ਸਮੁੰਦਰੀ ਗੋਲੇ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਕੋਲ ਬਾਕੀ ਕਿੰਨੇ ਬਚੇ ਹਨ?

- ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰੋ। ਸ਼ਬਦ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੋ।

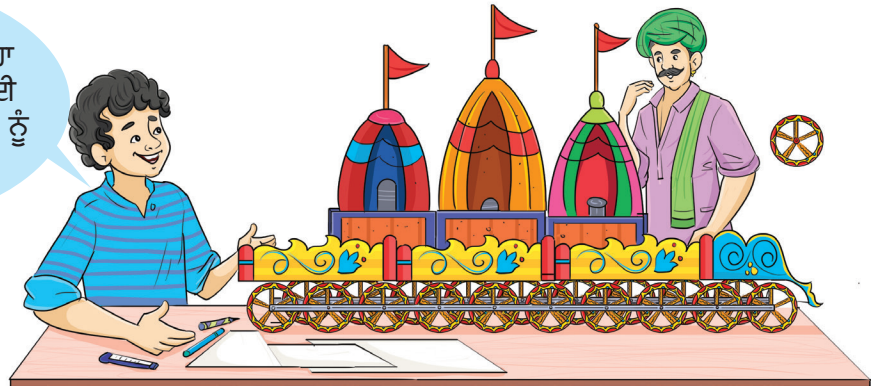
ੳ. 8×5

ਅ. $32 \div 8$

ੲ. 6×7

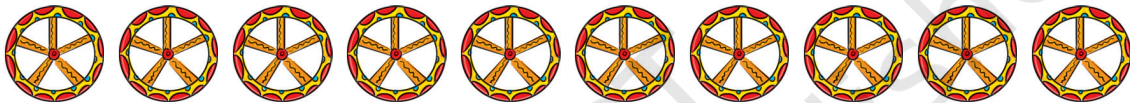
ਸ. $48 \div 6$

ਬੱਪਾ, ਮੈਂ ਗੱਤੇ ਦਾ ਰੱਥ ਬਣਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਮੈਨੂੰ ੨੦ ਪਹੀਏ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਪੇਕਸ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਪਹੀਏ ਨੂੰ ੫ ਸਪੇਕਸ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਭੀਮ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰੋ! ਭੀਮ ਨੂੰ ਲੋੜ ਪਵੇਗੀ ਸਪੇਕਸ ਦੀ।
ਸੋਚੋ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝਾ ਕਰੋ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਜਵਾਬ ਕਿਵੇਂ ਕੱਢਿਆ।
ਆਓ ਦੇਖੀਏ ਕਿ ਭੀਮ ਨੇ ਇਹ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤਾ।

੧੦ ਪਹੀਆਂ ਲਈ ਲੋੜ ਪਵੇਗੀ:

$$੫ + ੫ + ੫ + ੫ + ੫ + ੫ + ੫ + ੫ + ੫ + ੫$$

$$= ੧੦ \times ੫ = \text{ ਸਪੇਕਸ।}$$

ਹੋਰ ੧੦ ਪਹੀਆਂ ਲਈ ਲੋੜ ਪਵੇਗੀ $\times$ = ਸਪੇਕਸ।

ਇਸ ਲਈ, ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਪੇਕਸ ਦੀ ਕੁੱਲ ਗਿਣਤੀ ਹੈ + = ਸਪੇਕਸ।

ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਜ਼ਮਾਓ

$$੩੦ \times ੫ =$$

(ਸੰਕੇਤ: ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ੩੦ ਪਹੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਪੇਕਸ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਰਕੇ ਲੱਭ ਸਕਦੇ ਹੋ।)

ਪਹਿਲੇ ੧੦ ਪਹੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹੋਣਗੇ ਸਪੇਕਸ

ਅਗਲੇ ੧੦ ਪਹੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹੋਣਗੇ ਸਪੇਕਸ

ਅਗਲੇ ੧੦ ਪਹੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹੋਣਗੇ ਸਪੇਕਸ

ਕੁੱਲ = ਸਪੇਕਸ

$$੩੦ \times ੫ = \text{ ਸਪੇਕਸ}$$

ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰੋ

$$੪੦ \times ੫ =$$

$$੭੦ \times ੫ =$$

$$੧੦੦ \times ੫ =$$

$$੫੦ \times ੫ =$$

$$੮੦ \times ੫ =$$

$$੬੦ \times ੫ =$$

$$੯੦ \times ੫ =$$

ਉਹਨਾਂ ਨਮੂਨਿਆਂ ਦਾ ਵਰਣਨ
ਕਰੋ ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਇੱਥੇ ਵੇਖਦੇ ਹੋ।

ਧਾਰਾ ਨੇ ੪੫ ਪਹੀਏ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ। ਉਹ ਕਿੰਨੇ ਪਹੀਏ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ?

੧੦ ਸਪੇਕਸ ਨਾਲ, ਮੈਂ ੨ ਪਹੀਏ ਬਣਾ
ਸਕਦਾ ਹਾਂ, $੪੫ - ੧੦ = ੩੫$. ਹੋਰ ੧੦
ਸਪੇਕਸ ਨਾਲ, ਮੈਂ ੨ ਹੋਰ ਪਹੀਏ ਬਣਾ
ਸਕਦਾ ਹਾਂ, $੩੫ - ੧੦ = ੨੫$.

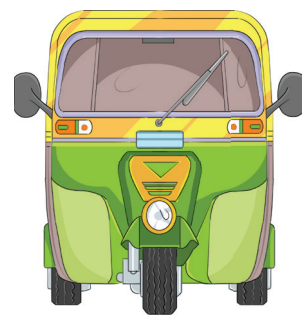
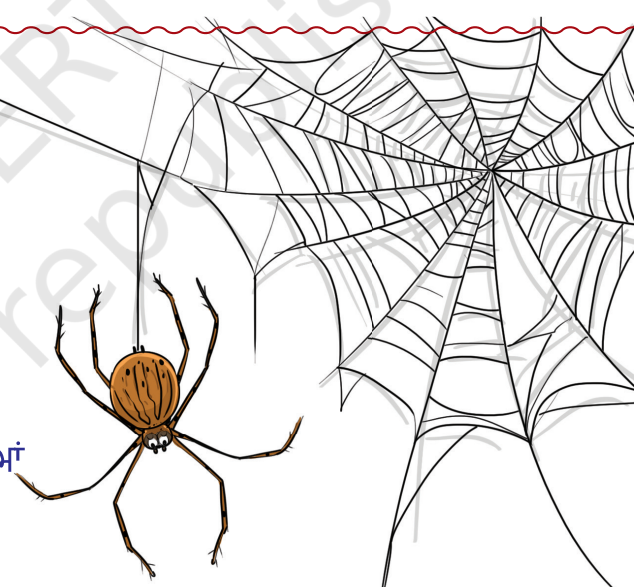
ਕੀ ਧਾਰਾ ਕੋਲ ੧੦ ਪਹੀਏ ਬਣਾਉਣ ਲਈ
ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਪੇਕਸ ਹਨ?

ਤੁਸੀਂ ੬੦ ਸਪੇਕਸ ਨਾਲ ਕਿੰਨੇ ਪਹੀਏ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹੋ?

ਆਓ ਅਸੀਂ ਕਰੀਏ

੧. ਇੱਕ ਮੱਕੜੀ ਦੀਆਂ ੮ ਲੱਤਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।
੫ ਮੱਕੜੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਲੱਤਾਂ।
੧੦ ਮੱਕੜੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਲੱਤਾਂ।
੧੫ ਮੱਕੜੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਲੱਤਾਂ।
੨. ੨੩ ਮੱਕੜੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਹੋਣਗੀਆਂ
ਹੈ?
੩. ਮੱਕੜੀਆਂ ਦੇ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਦੀਆਂ ੩੨ ਲੱਤਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਸ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੀਆਂ
ਮੱਕੜੀਆਂ ਹਨ?
੪. ਇੱਥੇ ਇੱਕ ੩ ਪਹੀਆ ਆਟੋ ਰਿਕਸ਼ਾ ਹੈ। ਕਿੰਨੇ
ਪਹੀਏ ਉੱਥੇ ਹੋਣਗੇ
ੳ. ੧੮ ਆਟੋ ਰਿਕਸ਼ਾ?
ਅ. ੩੪ ਆਟੋ ਰਿਕਸ਼ਾ?

੫. ਇੱਕ ਗੈਰੇਜ ਵਿਚਲੇ ਆਟੋ ਰਿਕਸ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ੩੬ ਪਹੀਏ ਹਨ। ਗੈਰੇਜ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਆਟੋ ਰਿਕਸ਼ਾ ਹਨ?
੬. ੫੫ ਕੀੜੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਲਾਈਨ ਹੈ (ਇੱਕ ਕੀੜੀ ਦੀਆਂ ੬ ਲੱਤਾਂ ਹਨ)। ਕੀੜੀਆਂ ਦੀ ਲਾਈਨ ਵਿੱਚ ਲੱਤਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਗਿਣਤੀ ਕਿੰਨੀ ਹੈ?
੭. ਮਿਕੀ, ਚੂਹਾ, ਸ਼ੈੱਡ ਵਿੱਚ ਗਊਆਂ ਦੀਆਂ ੪੮ ਲੱਤਾਂ ਦੇਖ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸ਼ੈੱਡ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੀਆਂ ਗਊਆਂ ਹਨ?
੮. ਕੈਰੀ, ਗਊਆਂ ਸ਼ੈੱਡ ਵਿੱਚ ਗਊਆਂ ਦੇ ੨੪ ਸਿੰਗ ਦੇਖ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸ਼ੈੱਡ ਵਿੱਚ ਲੱਤਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਗਿਣਤੀ ਕਿੰਨੀ ਹੈ?

ਆਓ ਸੋਚੀਏ

੧. ਇੱਕ ਡੱਡੂ ੦ 'ਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਸਿਰਫ ੧ ਦੀ ਛਾਲ ਮਾਰਦਾ ਹੈ। ਡੱਡੂ ੫੦ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਹੜੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚੇਗਾ?

੨. ਇੱਕ ਡੱਡੂ ੫੦ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਛਾਲ ਮਾਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ੧ ਦੀ ਛਾਲ ਮਾਰਨਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਕਿਹੜੀ ਸੰਖਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਡੱਡੂ ਲਈ ੧ ਦੀ ਛਾਲ ਮਾਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ?

੩. ਡੱਡੂ ਨੂੰ ੦ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਕਿਹੜੀਆਂ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਹਰ ਵਾਰ ੧ ਦੀ ਛਾਲ ਮਾਰਦੇ ਹੋਏ? ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਦੇਖਦੇ ਹੋ?

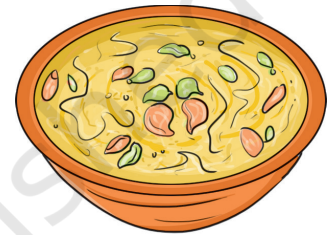

ਪੁਰੀ ਬੀਚ

1. ਇੱਕ ਕੰਧ-ਲਟਕਣ ਦੀ ਕੀਮਤ ੪੨ ਰੁਪਏ ਹੈ। ਦੋ ਕੰਧਾਂ ਲਟਕਣ ਦੀ ਕੀਮਤ ਕਿੰਨੀ ਹੋਵੇਗੀ ?
ਦੋ ਕੰਧ ਲਟਕਣ ਦੀ ਕੀਮਤ ` ੪੨ + ` ੪੨ = ੨ × ` ੪੨
ਦੋ ਕੰਧਾਂ ਲਟਕਣ ਦੀ ਕੀਮਤ:

2. ਇੱਕ ਰਾਬੜੀ ਕੱਪ ਦੀ ਕੀਮਤ ੭੫ ਰੁਪਏ ਹੈ। ਪ੍ਰੀਤੀ ਰਾਬੜੀ ਦੇ ੫ ਕੱਪ ਖਰੀਦਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਕੋਲ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਦਾ ਪਰਸ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਹੈ ` ੧੦੦ ਦਾ ਨੋਟ ਹੈ।
ਉਸਨੂੰ ਹੋਰ ਕਿੰਨੇ ੧੦੦ ਦੇ ਨੋਟ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਨੂੰ ਦੇਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ?
ਫਿਰ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਪ੍ਰੀਤੀ ਨੂੰ ਕਿੰਨੇ ਵਾਪਿਸ ਦੇਵੇਗਾ?
ਰਾਬੜੀ ਦੇ ੫ ਕੱਪਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਕੀਮਤ ਕੀ ਹੈ?

ਸਮੁੰਦਰੀ ਸਿੱਪੀਆਂ/ਘੋਰੇ

ਧਰੁਵ ਸਮੁੰਦਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਤਿੰਨਾਂ ਦੋਸਤਾਂ ਲਈ ਹਾਰ ਬਣਾਉਣ ਬਾਰੇ ਸੋਚਿਆ। ਉਹ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਸਮੁੰਦਰੀ ਸਿੱਪੀਆਂ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ। ਉਸ ਨੇ ਸ਼ਾਮ ਤੱਕ ੧੧੨ ਸਮੁੰਦਰੀ ਸਿੱਪੀਆਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਹੁਣ, ਉਸ ਕੋਲ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੰਗ ਦੇ ਅਤੇ ਚਮਕਦਾਰ ਘੋਰੇ ਹਨ।

ਮੈਂ ੨੮ ਸਿੱਪੀਆਂ ਦਾ ਹਾਰ ਬਣਾਵਾਂਗਾ। ਕੀ ਇਹ ਸਿੱਪੀਆਂ ਮੇਰੇ ਤਿੰਨ ਦੋਸਤਾਂ ਲਈ ਹਾਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਹੋਣਗੀਆਂ?

ਉਸਨੇ ਇੱਕ ਹਾਰ ਲਈ 25 ਸਿੱਪੀਆਂ ਲਈਆਂ।

$$112 - 25 = 87$$

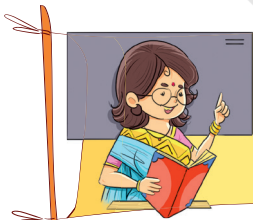
ਹੁਣ ਉਸ ਕੋਲ 87 ਸਿੱਪੀਆਂ ਬਚੀਆਂ ਸਨ। ਫਿਰ ਉਸਨੇ ਦੂਜੇ ਹਾਰ ਲਈ 25 ਹੋਰ ਸਿੱਪੀਆਂ ਲਈਆਂ।

- ਹੁਣ ਕਿੰਨੇ ਘੋਰੇ ਬਚੇ ਹਨ?
- ਫੇਰ ਉਸ ਨੇ ਤੀਜੇ ਹਾਰ ਲਈ ਘੋਰੇ ਲਏ।
- ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਕੋਲ ਰਹਿ ਗਏ ਘੋਰੇ।
- ਕੀ ਇਹ ਘੋਰੇ ਉਸਦੇ ਸਾਰੇ ਦੇਸਤਾਂ ਲਈ ਹਾਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਹਨ?
- ਧਰੁਵ 112 ਸਿੱਪੀਆਂ ਤੋਂ ਕਿੰਨੇ ਹਾਰ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?

ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਜਮਾਓ

- 1 ਕੰਨੂ 17 ਸਮੁੰਦਰੀ ਸਿੱਪੀਆਂ ਦਾ ਹਾਰ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। 100 ਸਮੁੰਦਰੀ ਸਿੱਪੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਅਜਿਹੇ ਕਿੰਨੇ ਹਾਰ ਬਣਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ?
- 2 ਸਮੁੰਦਰੀ ਸਿੱਪੀਆਂ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਧਰੁਵ ਨੂੰ 127 ਚਮਕਦਾਰ ਕੰਕਰ ਵੀ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ 3 ਦੇਸਤਾਂ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰ ਵੰਡਦਾ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਨੂੰ ਕਿੰਨੇ ਮਿਲਣਗੇ?
- 3 ਪ੍ਰੀਤੀ ਕੋਲ ਇੱਕ 400 ਦਾ ਨੋਟ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਛੋਟੇ ਨੋਟਾਂ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਉਹ ਚਾਵੇ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿੰਨੇ ਨੋਟ ਮਿਲਣਗੇ-
 - (i) ਸਾਰੇ 40 ਰੁਪਏ ਦੇ ਨੋਟ?
 - (ii) ਸਾਰੇ 20 ਰੁਪਏ ਦੇ ਨੋਟ?
 - (iii) ਸਾਰੇ 10 ਰੁਪਏ ਦੇ ਨੋਟ?

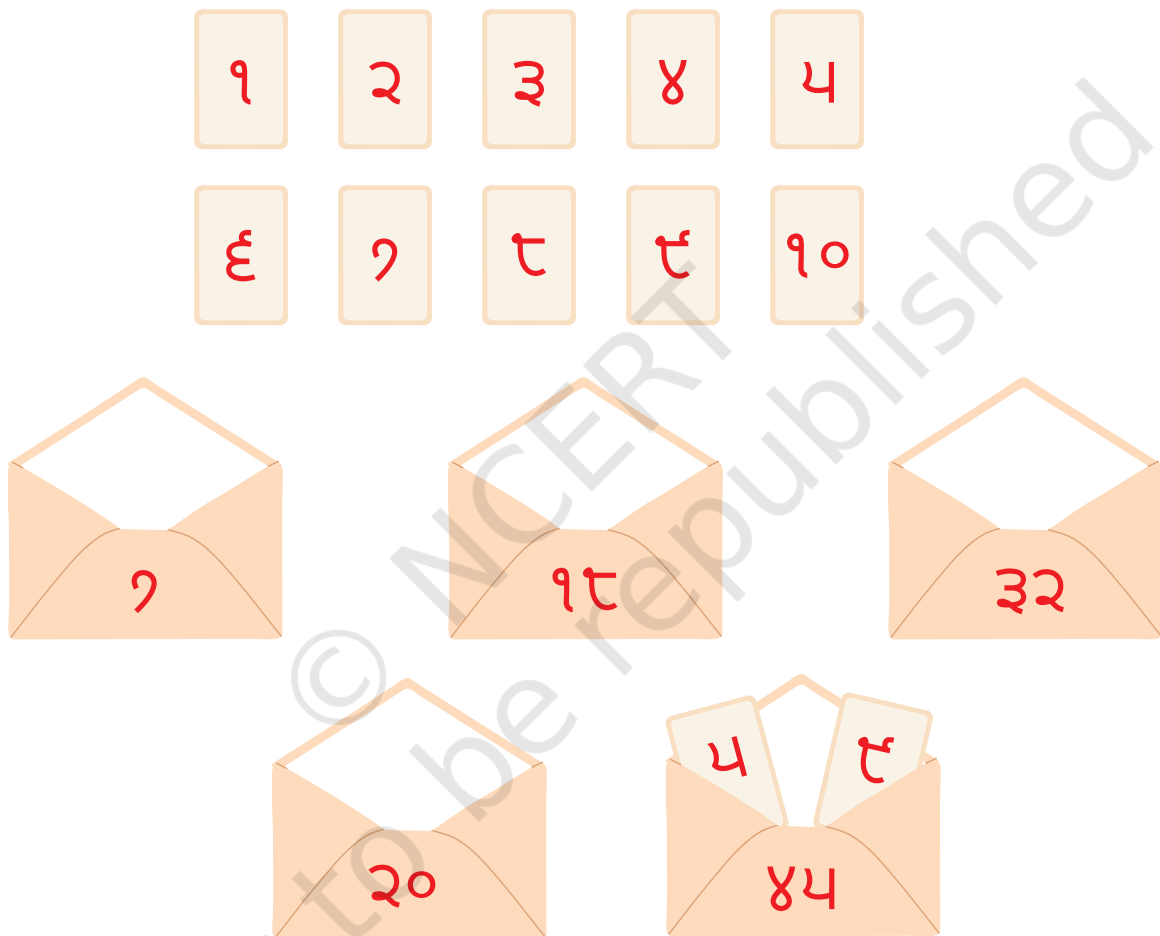

ਅਧਿਆਪਕ ਦਾ ਨੋਟ: ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰੋ, ਜਿਸ ਲਈ ਉਹ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਘਟਾਓ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਗੁਣਾ ਟੇਬਲ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ। ਅਸਲ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਹੋਰ ਸਵਾਲ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਆਓ ਪੜਚੋਲ ਕਰੀਏ

ਇੱਥੇ ੧-੧੦ ਤੱਕ ਦਸ ਨੰਬਰ ਕਾਰਡ ਹਨ। ਇੱਥੇ ਪੰਜ ਸੀਲਬੰਦ ਲਿਫਾਫੇ ਹਨ। ਹਰੇਕ ਵਿੱਚ ਦੋ ਕਾਰਡ ਹਨ ਹਰੇਕ ਲਿਫਾਫੇ ਦੇ ਸਿਖਰ 'ਤੇ ਇਸ ਵਿਚਲੀਆਂ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਦਾ ਗੁਣਾ ਕਰਕੇ ਲਿਖਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
ਪਵੇਂ ਲਿਫਾਫੇ ਵਿੱਚ ਕਾਰਡ ੫ ਅਤੇ ੯ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਲਿਫਾਫੇ 'ਤੇ ਨੰਬਰ $੫ \times ੯ = ੪੫$ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਹਰੇਕ ਲਿਫਾਫੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨੰਬਰ ਕਾਰਡਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰੋ।